

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ (PhD) В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

**Євстаф'єва В. О., завідувач кафедри паразитології та
ветеринарно-санітарної експертизи, д.вет.н., професор,
Мельничук В. В., доцент кафедри паразитології та
ветеринарно-санітарної експертизи, к.вет.н.,
Бородай Є. О., завідувач навчально-наукової лабораторії
кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної
експертизи, к.вет.н.**

В сучасних умовах важливим чинником, що визначає розвиток нашої держави в ринкових умовах загострення конкуренції, є кадрове забезпечення науки й освітнього процесу. Тому реалізація національної політики у сфері освіти і науки повинна включати розробку стратегічних напрямів розвитку системи підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації, що на сьогодні є одним з основних пріоритетів розвитку нашої країни. Інтеграція України в європейський освітній і науковий простір зумовлює нові завдання щодо підготовки фахівців вищої кваліфікації, модернізації структури освітніх рівнів, запровадження оновлених вимог до підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів в аспірантурі та докторантурі шляхом здобуття ступеня доктора філософії (Philosophy Doctor, PhD) та доктора наук [1, 5].

Відповідно до Постанов КМУ «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» [3] та «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» [4] регламентовано основні питання щодо механізму підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти, а також присудження ступеня вищої освіти доктора філософії. Водночас, такі впровадження мають численні суперечності у сьогоденній системі підготовки і захисту дисертацій [2].

До таких суперечностей можна віднести наступні:

1) Проблеми публікації результатів дисертаційного дослідження. Так основні наукові результати дисертації повинні бути висвітлені не менше ніж у трьох наукових публікаціях, які розкривають основний зміст дисертації. До таких наукових публікацій зараховуються не менше однієї статті у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу, з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача. Таку статтю можна замінити науковою публікацією у виданні, віднесеному до першого–третього квартилів (Q 1 – Q 3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports. Однак існують суттєві відмінності між українськими та міжнародними правилами і традиціями написання наукових статей, через які науковцю складніше адаптуватися до підготовки публікацій за міжнародними стандартами, інколи – майже неможливо.

2) Впровадження в Україні нового переліку наукових спеціальностей призвело до невизначеності питання про те, за якими спеціальностями відкриватимуться спецради із захисту дисертацій.

3) Проблеми захисту дисертацій у спеціалізованих вчених радах. Згідно із новим законодавством, захист дисертацій може відбуватися у разових радах, але законом закладено такі норми їх діяльності, відповідно до яких організувати захист дисертації буде непросто, в окремих випадках неможливо. Це пов'язане з тим, що вчений, який пропонується до складу ради, повинен мати не менше трьох наукових публікацій, опублікованих за останні п'ять років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача. Причому з яких не менше однієї публікації у виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus та/або Web of Science Core Collection. Такій підбір членів спецради може унеможливити проведення захисту здобувача, навіть, якщо всі інші положення Постанов КМУ будуть виконані.

Згідно законодавчих документів, передбачено можливість захисту дисертації доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді (СВР). Разові СВР мали б стати наближенням українського формату захисту дисертацій до

європейський стандартів. Водночас, є окремі положення, що утруднюють, а не полегшують можливості підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів. Так разова СВР повинна бути акредитована НАЗЯВО, тобто за дозволом на кожен окремий захист у такому форматі потрібно звертатися до високої інстанції, що вносить затримки у процедуру захисту, звужує академічну автономію закладу вищої освіти та наукових установ.

Тобто, удосконалюючи в контексті європейського вибору України процес захисту дисертацій та здобуття ступеня доктора філософії, закон обмежує його нормами, що не дозволяють надати цим процедурам того вигляду, в якому він працює у більшості держав світу.

Список використаних джерел

1. Актуальні питання реформування освіти в Україні: монографія / за ред. С. Л. Лондара. Київ: ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2018. 246 с.
2. Ніколаєв Є. Як Україні створити сучасну систему підготовки докторів філософії (Ph.D.)? Київ: Європейський інформаційно-дослідницький центр, 2016. 48 с.
3. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України. від 23.03.2016 р. № 261 (дата звернення: 14.01.2020 р.).
4. Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-%D0%BF> (дата звернення: 14.01.2020 р.).
5. Спірін О. М., Носенко Ю. Г., Яцишин А. В. Сучасні вимоги і зміст підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації з інформаційно-комунікаційних технологій в освіті. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. № 6 (56). С. 219–239.